

Lehdistötiedote Luxemburg, 20. syyskuuta 2021

EU ei edistä kestäviä investointeja riittävästi

Siirtyminen nettonollapäästöiseen talouteen edellyttää merkittäviä yksityisiä ja julkisia investointeja, mutta EU ei tee riittävästi varojen kanavoimiseksi kestäviin toimintoihin. Tämä johtopäätös esitetään Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksessa, jossa edellytetään EU:lta johdonmukaisempia toimia. Euroopan komissio on oikeutetusti keskittynyt lisäämään markkinoiden avoimuutta, mutta tarkastajat kritisoivat sitä, että liitännäistoimenpiteet, joissa olisi otettu huomioon kestävän kehityksen vastaisen taloudellisen toiminnan ympäristö- ja sosiaaliset kustannukset, ovat jääneet tekemättä. Erityiskertomuksen mukaan komission olisi sovellettava johdonmukaisia kriteerejä, kun se määrittää EU:n talousarviosta tehtävien investointien kestävyttä. Lisäksi sen olisi kohdennettava nykyistä paremmin toimet, joilla pyritään luomaan mahdollisuuksia kestäviin investointeihin.

”EU:n toimet, joilla pyritään edistämään kestävää rahoitusta, eivät tule olemaan täysin vaikuttavia, ellei lisäksi määrätä hintalappua kestävän kehityksen vastaisen toiminnan ympäristö- ja sosiaalisille kustannuksille”, sanoo kertomuksesta vastaava Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsen Eva Lindström. *”Kestävän kehityksen vastainen liiketoiminta on edelleen liian kannattavaa. Komissio on tehnyt paljon tuodakseen tämän kestävämmyyden päivänvaloon, mutta perusongelma on edelleen ratkaisematta.”*

Keskeisin ongelma on se, että markkinat eivät pysty hinnoittelemaan kestävän kehityksen vastaisen toiminnan kielteisiä ympäristö- ja sosiaalisia vaikutuksia. Lisäksi läpinäkyvyys sen suhteen, mikä on kestävää, yleisesti ottaen puuttuu. Tarkastajien mukaan kestävän kasvun rahoitusta koskevassa toimintasuunnitelmassa, jonka komissio esitti vuonna 2018, näihin ongelmiin puututtiin vain osittain. Monet toimenpiteet ovat viivästyneet, ja niiden käyntiin saaminen edellyttää lisätyötä. Tarkastajat korostavat, että toimintasuunnitelma on pantava kokonaisuudessaan täytäntöön. Lisäksi on tärkeää saada valmiiksi sellainen kestäviä toimintoja koskeva yhteinen luokitusjärjestelmä (EU:n kestävyysluokitusjärjestelmä), joka perustuu tieteellisiin kriteereihin. Tarkastajat suosittelevat lisätoimenpiteitä sen varmistamiseksi, että

Lehdistötiedotteessa esitetään Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen keskeiset tiedot. Kertomus löytyy kokonaisuudessaan sivustolta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

kasvihuonekaasupäästöjen hinnoittelussa otetaan paremmin huomioon päästöjen ympäristökustannukset.

Kertomuksessa korostetaan myös Euroopan investointipankin (EIP) merkitystä kestäväen rahoituksen alalla. EIP:n hallinnoiman EU:n rahoitustuen osalta tarkastajat havaitsivat, että Euroopan strategisten investointien rahastosta (ESIR) myönnettyä tukea ei ole keskitetty sinne, missä kestäviä investointeja tarvitaan eniten, eli erityisesti Keski- ja Itä-Eurooppaan. Lisäksi vain hyvin pieni osa rahoituksesta käytettiin ilmastomuutokseen sopeutumiseen. Tilanteen muuttamiseksi tarkastajat suosittelevat, että komissio kehittäisi yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa kestäväen hankejatkumon.

Tarkastajat havaitsivat myös, että EU:n talousarviossa ei ole noudatettu täysimääräisesti kestäväen rahoituksen hyviä käytäntöjä eikä sovellettu johdonmukaisia tieteeseen perustuvia kriteerejä, joiden avulla voitaisiin välttää merkittäviä ympäristöhaittoja. Vain InvestEU-ohjelmassa investointeja arvioidaan samanlaisten sosiaalisten ja ympäristöstandardien perusteella kuin mitä EIP käyttää. Tämä tuo mukanaan riskin siitä, että kun samoja toimintoja rahoitetaan EU:n eri ohjelmista, kriteerit, joiden mukaisesti kyseisten toimintojen ympäristö- ja sosiaalinen kestävyys määritetään, eivät ehkä ole riittävän tiukkoja tai johdonmukaisia. Tämä ongelma koskee myös EU:n elpymisrahastoa. Lisäksi monet kriteerit, joiden avulla seurataan, kuinka EU:n talousarvio myötävaikuttaa ilmastotavoitteiden saavuttamiseen, ovat vähemmän tiukkoja ja heikommin tieteeseen perustuvia kuin EU:n kestävyysluokitusjärjestelmää varten laaditut kriteerit. Tarkastajat suosittelevat tästä syystä, että *ei merkittävää haittaa* -periaatetta – samoin kuin EU:n luokitusjärjestelmää – sovellettaisiin johdonmukaisesti koko EU:n talousarviossa.

Tarkastuskertomuksesta on hyötyä, kun kestäväen talouteen siirtymisen rahoitusstrategiaa, jonka komissio julkisti heinäkuun 2021 alussa, pannaan täytäntöön.

Taustaa

Monet talouden alat EU:ssa ovat edelleen hiili-intensiivisiä. Komission mukaan kasvihuonekaasupäästöjen 55 prosentin vähennystavoitteen saavuttaminen vuoteen 2030 mennessä edellyttää vuosittain noin 350 miljardin euron lisäinvestointeja pelkästään energijärjestelmään. Asiantuntijat ovat arvioineet, että nollanettopäästöjen saavuttaminen EU:ssa vuoteen 2050 mennessä edellyttäisi noin yhden biljoonan euron vuotuisia kokonaispääomamenoja kaudella 2021–2050. Tämänhetkisen arvion mukaan tästä määrästä voitaisiin EU:n rahoitustuen avulla kattaa yli 200 miljardia euroa vuodessa kaudella 2021–2027. Tämä kertoo investointivajeen suuruudesta ja siitä tosiseikasta, että julkiset varat eivät yksin riitä edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseen.

EU aikoo vuosien 2021–2027 monivuotisessa rahoituskehyksessä tukea julkisia ja yksityisiä investointeja siten, että se osoittaa vähintään 30 prosenttia EU:n talousarviosta ilmastotoimiin. Lisäksi jäsenvaltioiden on osoitettava ilmastotoimien tukemiseen vähintään 37 prosenttia varoista, jotka ne saavat EU:n elpymis- ja palautumistukivälineestä.

InvestEU-ohjelma, joka on ESIR-rahaston seuraaja, on EIP:n uusi investointitukimekanismi, jonka avulla pyritään saamaan yksityistä rahoitusta liikkeelle EU:n kannalta strategisesti merkittäviin hankkeisiin. InvestEU-ohjelmassa ei tällä hetkellä raportoida niistä tosiasiallisista ilmastoon ja ympäristöön liittyvistä tuloksista, joita rahoitustoimien piirissä toteutetut hankkeet ovat saaneet aikaan. Raportoinnissa ei myöskään anneta tietoja niistä InvestEU-rahoituksen määrästä, jotka ovat EU:n kestävyysluokitusjärjestelmän kriteerien mukaisia.

Erityiskertomus 22/2021 *Kestävä rahoitus: Johdonmukaisemmat EU:n toimet ovat tarpeen, jotta rahoitusta saadaan ohjatuksi kestäviin investointeihin* löytyy Euroopan tilintarkastustuomioistuimen verkkosivulta (eca.europa.eu).

Lehdistö – yhteydenotot

ECA press office: press@eca.europa.eu

- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – matkapuhelin: (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – matkapuhelin: (+352) 691 551 502